

Ερωτηματολόγιο Συνηγόρου του Πολίτη-Συνηγόρου του Παιδιού για το θεσμό της Σχολικής Διαμεσολάβησης

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο της αποστολής του ως Συνήγορος του Παιδιού, συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με σχολεία που έχουν υλοποιήσει μορφές σχολικής διαμεσολάβησης με τη συμμετοχή των μαθητών.

Παρακαλούμε συμπληρώστε το παρακάτω ερωτηματολόγιο, που αποσκοπεί στη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων, στην οποία θα μπορούν να ανατρέξουν εκπαιδευτικοί και μαθητές από διάφορα σχολεία, για τη διάδοση της διαμεσολαβητικής πρακτικής, στο πλαίσιο της πρόληψης, αναγνώρισης και αντιμετώπισης της βίας και του εκφοβισμού μεταξύ μαθητών.

Σχολείο (επωνυμία): 5^ο Γυμνάσιο Σταυρούπολης

Περιφέρεια εκπαίδευσης: Κεντρικής Μακεδονίας

Ταχυδρομική διεύθυνση: Περικλέους & 17^{ης} Νοέμβρη

Ηλεκτρονική διεύθυνση: mail@5gym-stavroup.thess.sch.gr

Ιστοχώρος σχολείου:

Τηλέφωνο/α επικοινωνίας και φαξ: 2310650002, 2310650506

Πρόσωπο επικοινωνίας: Πασχάλης Σέντερης

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Παρακαλούμε αναφέρετε πότε ξεκινήσατε την υλοποίηση ενεργειών σχολικής διαμεσολάβησης στο σχολείο σας, σε ποιο πλαίσιο, και δώστε μας μια πολύ συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου αυτών των ενεργειών:

Η υλοποίηση ενεργειών διαμεσολάβησης στο 5^ο Γυμνάσιο Σταυρούπολης ξεκίνησε κατά το σχολικό έτος 2009 – 2010 και συνεχίζεται από τότε στα πλαίσια υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Υγείας. Οι ενέργειες αυτές αφορούν την επιλογή, εκπαίδευση και υποστήριξη ομάδας μαθητών διαμεσολαβητών.

Έλαβε σχετική απόφαση ο Σύλλογος Διδασκόντων σας; ΝΑΙ ΟΧΙ (βάλτε Χ)

Αν ναι, παρακαλούμε περιγράψτε συνοπτικά το περιεχόμενο της απόφασης και ενδεχομένως άλλες σχετικές αποφάσεις και ενέργειες του σχολείου σας:

Οι αντίστοιχες αποφάσεις αφορούν την έγκριση της υλοποίησης των αντίστοιχων προγραμμάτων Αγωγής Υγείας.

Ενημερώθηκαν ο Σύλλογος Γονέων κα Κηδεμόνων και, συνολικά, οι γονείς των μαθητών σας για την πρόθεση έναρξης ενεργειών διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, με ποιο τρόπο έγινε η ενημέρωση:

Ενημερώθηκε το Δ.Σ. του συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων, καθώς και οι γονείς των μαθητών της ομάδας και ζητήθηκε η συγκατάθεσή τους.

Υπήρξε κάποια πρόβλεψη στο σχολικό κανονισμό; ΝΑΙ ΟΧΙ

Σε πόσους εκπαιδευτικούς και με ποιο τρόπο ανατέθηκε ο συντονισμός και η εποπτεία των ενεργειών της σχολικής διαμεσολάβησης;

Μόνο ο υπεύθυνος του προγράμματος συμμετείχε, συντόνιζε και επόπτευε τις ενέργειες της ομάδας των μαθητών – διαμεσολαβητών.

Υπήρξε προηγούμενη συναφής επιμόρφωση τους; (αναφέρετε συγκεκριμένα)

Τα σεμινάρια που συμμετείχε ο υπεύθυνος του προγράμματος ήταν:

* Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης σε θέματα επίλυσης συγκρούσεων με άξονα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, διοργανωτής ΥΠΕΠΘ – Ελληνική Επιτροπή UNESCO

* Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων βίας στο σχολείο: μέθοδοι, τεχνικές και δράσεις, διοργανωτής Γραφείο Αγωγής Υγείας Δυτ. Θεσσαλονίκης

* Κατανοώντας φαινόμενα βίας και εκφοβισμού στο σχολείο, διοργανωτής Γραφείο Αγωγής Υγείας Δυτ. Θεσσαλονίκης

* Ηλεκτρονικός εκφοβισμός Εκτίμηση & πρόληψη του κινδύνου για εκφοβισμό στο διαδίκτυο, διοργανωτής Γραφείο Αγωγής Υγείας Δυτ. Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ποια η διαδικασία πρόσκλησης για συμμετοχή μαθητών σε ομάδα διαμεσολάβησης; Αν έχετε εφαρμόσει περισσότερες από μία πρακτικές, παρακαλούμε αναφέρετε όλες:
Κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 έγινε πρόσκληση σε ένα ολόκληρο τμήμα το οποίο και την αποδέχτηκε.

Κατά τις δύο επόμενες σχολικές χρονιές ζητήθηκε από τους μαθητές της Γ' τάξης (σε ειδικό έντυπο που τους μοιράστηκε) να προτείνουν αυτοί τους συμμαθητές τους, που κατά τη γνώμη τους θα ήταν αποτελεσματικοί διαμεσολαβητές, καθώς και να δηλώσουν αν θα ήθελαν να συμμετάσχουν οι ίδιοι.

Πόσοι μαθητές/τριες επιλέγονται, με ποια κριτήρια; Υπάρχει χρονική διάρκεια συμμετοχής τους στην ομάδα διαμεσολάβησης;

Στην αρχική ομάδα συμμετέχουν όλοι οι εθελοντές καθώς και όσοι έλαβαν πάνω από 3 ψήφους και επιθυμούν να συμμετάσχουν. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης κάποιοι μαθητές αποχωρούν (πιθανόν γιατί το πρόγραμμα δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους ή λόγω έλλειψης χρόνου το συνηθέστερο) και η τελική ομάδα που ολοκληρώνει την εκπαίδευση αποτελεί και την ομάδα των διαμεσολαβητών. Κατά τη φετινή σχολική χρονιά η τελική ομάδα αποτελούνταν από 16 μαθητές ενώ την προηγούμενη από 12 μαθητές.

Τι υλικά-εργαλεία χρησιμοποιείτε για την αρχική επιλογή και εκπαίδευση των μαθητών; Τι περιεχόμενο και χρονική διάρκεια έχει η προετοιμασία και εκπαίδευσή τους;

Χρησιμοποιήθηκαν οι τόμοι του «Στηρίζομαι στα πόδια μου» και το *Compass*. Για την διδασκαλία των ειδών συγκρούσεων και της ανάπτυξης δεξιοτήτων διαμεσολάβησης ακολουθήθηκαν οι αρχές της Εποικοδομητικής Θεωρίας Μάθησης και βιωματικές μέθοδοι. Η διάρκεια εκπαίδευσης ήταν από τα μέσα Οκτωβρίου 2011 μέχρι και τα τέλη Ιανουαρίου 2012 (δηλαδή περίπου τρεις μήνες, όπως και τις προηγούμενες χρονιές). Οι μαθητές εκπαιδεύτηκαν στα είδη των συγκρούσεων και του εκφοβισμού, στην αναγνώριση των αιτιών που τα προκαλούν, στην αναγνώριση των συναισθημάτων των εμπλεκόμενων και της συμπεριφοράς τους, στον τρόπο αντιμετώπισης των συμβάντων και στην ψυχολογική στήριξη των εμπλεκόμενων (όπου χρειάζεται και ειδικά για τις περιπτώσεις εκφοβισμού).

Με ποια μεθοδολογία και διαδικασίες αποφασίζεται και υλοποιείται η τελική ένταξη των επιλεγμένων μαθητών/τριών στην ομάδα διαμεσολαβητών;

Η λέξη που κυριαρχεί καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος είναι «συναίνεση». Επομένως όσοι μαθητές παρακολουθήσουν όλη την διαδικασία της εκπαίδευσης και στο τέλος της συνεχίζουν να επιθυμούν τη συμμετοχή τους, αυτοί αποτελούν και την τελική ομάδα των διαμεσολαβητών.

Ζητείται η σύμφωνη γνώμη των υπεύθυνων εκπαιδευτικών;

ΝΑΙ ___ **ΟΧΙ** **X** ___

Ζητείται η συναίνεση των γονέων τους;

ΝΑΙ **X** ___ **ΟΧΙ** ___

Υπογράφεται κάποιο Συμφωνητικό υποχρεώσεων και καθηκόντων;

ΝΑΙ **X*** ___ **ΟΧΙ** ___

** Προφορική συμφωνία όλων των μαθητών της ομάδας πάνω σε κάποιο πρωτόκολλο διαμεσολάβησης που έχει προαποφασιστεί από όλους.*

Σε ποιες περιπτώσεις γίνεται διαμεσολάβηση και ποια διαδικασία ακολουθείται;

Σε περιπτώσεις που μπορούν να αντιμετωπίσουν: καυγάδες, παρενόχληση κάθε είδους, φήμες κλπ

Ποια είναι τα εργαλεία διαμεσολάβησης που χρησιμοποιείτε στο σχολείο σας;

Βασικό εργαλείο είναι το πρωτόκολλο διαμεσολάβησης όπου υπάρχουν όλοι οι κανόνες και η διαδικασία διαμεσολάβησης. Επίσης, οι εμπλεκόμενοι μαθητές υπογράφουν συμβόλαιο τιμής στο τέλος της επιτυχούς διαμεσολάβησης.

Συμμετέχουν με κάποιο τρόπο άλλοι εκπαιδευτικοί και ο διευθυντής του σχολείου;

Γίνονται τακτικές ενημερώσεις του Συλλόγου Διδασκόντων και του Διευθυντή του σχολείου χωρίς όμως να αναφέρονται ονόματα και λεπτομέρειες.

Πώς επιλέγονται οι μαθητές/τριες μεσολαβητές, που παρεμβαίνουν σε κάθε περίπτωση;

Συνήθως επιλέγονται από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους μαθητές και κάποιες φορές από τον υπεύθυνο του προγράμματος.

Πού, πώς και πότε γίνεται η προτεινομένη διαμεσολάβηση; Πως ολοκληρώνεται;

Η διαμεσολάβηση γίνεται σε μικρή αίθουσα του σχολείου που συνήθως είναι διαθέσιμη και σπάνια στον αύλειο χώρο του σχολείου. Με το τέλος της διαδικασίας οι εμπλεκόμενοι συντάσσουν και υπογράφουν «Συμβόλαιο Τιμής».

Σε ποιες περιπτώσεις, ή σε ποιο στάδιο της διαμεσολαβητικής διαδικασίας ενημερώνονται οι γονείς των εμπλεκόμενων μαθητών;

Συνήθως ενημερώνονται οι γονείς των «θυμάτων» και πολλοί από τους οποίους στο τέλος της διαδικασίας προσφέρουν ανατροφοδότηση και αξιολόγηση της όλης διαδικασίας.

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά (2011-2012), πόσες περιπτώσεις διαμεσολάβησης επιχειρήθηκαν στο σχολείο σας;

Συνολικά 12 περιπτώσεις

Πόσες ολοκληρώθηκαν και θεωρούνται από σας επιτυχείς;

Όλες θεωρούνται επιτυχείς μια και οι εμπλεκόμενοι μετά τα συμβάντα συνέχισαν να συμβιώνουν ομαλά χωρίς προβλήματα.

Θεωρείτε ότι στο σχολείο σας υπάρχει θετική ανταπόκριση στην πρακτική της διαμεσολάβησης

A) από μαθητές;

ΝΑΙ X__ ΟΧΙ Σχόλια: Η ανταπόκριση από τους μαθητές ήταν ιδιαίτερα θετική ενώ ο θεσμός έχει γίνει αποδεκτός από όλους και οι διαμεσολαβητές λαμβάνουν αιτήματα για διαμεσολάβηση ακόμα και μέσω κοινωνικών δικτύων.

Β) από εκπαιδευτικούς

ΝΑΙ X__ ΟΧΙ Σχόλια: Η ανταπόκριση από τους εκπαιδευτικούς είναι σχετικά θετική αλλά όχι ένθερμη.

Παρακαλούμε αναφέρατε πιθανές θετικές και αρνητικές αντιδράσεις και αποτελέσματα τέτοιων παρεμβάσεων:

Θετικές αντιδράσεις: από τους εμπλεκόμενους μαθητές και τους γονείς τους, ενώ οι διαμεσολαβητές δηλώνουν ιδιαίτερα χαρούμενοι που είναι χρήσιμοι στους συμμαθητές τους.

Αρνητικές αντιδράσεις: δεν υπήρχαν

Αποτελέσματα: είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά και δημιουργούν θετικό κλίμα στο σχολείο

Υπάρχει κάποια ήδη σχηματοποιημένη παρουσίαση της μεθοδολογίας, των εργαλείων, ή των αποτελεσμάτων της διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ X__

Αν υπάρχουν τέτοια (θεωρητικά/πρακτικά) δημοσιοποιήσιμα στοιχεία, παρακαλούμε επισυνάψτε τα σε ηλεκτρονική μορφή, ή αναφέρετε ηλεκτρονικούς συνδέσμους στο διαδίκτυο, όπου ήδη έχουν αναρτηθεί σχετικά στοιχεία.

Το έντυπο με τα αποτελέσματα της σχολικής χρονιάς 2009 – 2010 υπάρχει διαθέσιμο στο σύνδεσμο: <http://gray-v.thess.sch.gr/Proqs%202010/Parousiasi2010.htm> στον υπερσύνδεσμο που αφορά το 5^ο Γυμνάσιο Σταυρούπολης.

Τα αποτελέσματα της σχολικής χρονιάς 2010 – 2011 παρουσιάστηκαν στο συνέδριο της Ομπρέλας (obrela.gr) στην Αθήνα τον Μάιο του 2011 και επισυνάπτεται η αντίστοιχη δημοσίευση που υποβλήθηκε.

Έχετε κάνει κάποιες μορφής συστηματική αξιολόγηση της εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ X__ ΟΧΙ

Αν υπάρχουν σχετικά δημοσιοποιήσιμα στοιχεία, παρακαλούμε επισυνάψτε τα.

Έγινε συνέντευξη των διαμεσολαβητών και των εμπλεκόμενων μαθητών. Δεν υπάρχουν δημοσιοποιήσιμα στοιχεία αλλά γίνεται αναφορά στον παραπάνω υπερσύνδεσμο και στη συνημμένη δημοσίευση.

Εκτιμάτε ότι υπήρξε μείωση στην εκδήλωση περιστατικών βίας και εκφοβισμού στο σχολείο σας από την έναρξη εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης;

ΝΑΙ ΟΧΙ X__

Αν ναι, παραθέστε συγκεκριμένα στοιχεία ή παραδείγματα:

Υπήρξε μείωση στην επιβολή ποινών στο σχολείο σας από την έναρξη της εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης;

ΝΑΙ X__ ΟΧΙ

Αν ναι, παραθέστε συγκεκριμένα στοιχεία, ή παραδείγματα:

Δεν τιμωρήθηκε κανένας μαθητής για καμία από τις περιπτώσεις που έγινε διαμεσολάβηση.

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα μεγαλύτερα επιτεύγματα, ή τα θετικότερα αποτελέσματα από την εφαρμογή της διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

Τα θετικότερα αποτελέσματα αφορούν κατά κύριο λόγο κάποιες περιπτώσεις εμπλεκόμενων μαθητών οι οποίοι πριν από τη διαμεσολάβηση δήλωναν ότι δεν ήθελαν να έρθουν στο σχολείο κάτω από το βάρος του προβλήματός τους, ενώ μετά τη διαμεσολάβηση συνέχισαν να έρχονται στο σχολείο και να λειτουργούν ομαλά και ήρεμα με τους συμμαθητές τους.

Τα αμέσως επόμενα θετικότερα αποτελέσματα αφορούν τους ίδιους τους διαμεσολαβητές οι οποίοι απέκτησαν ιδιαίτερες δεξιότητες και έδειξαν υψηλές ικανότητες και σε κάποιες περιπτώσεις λειτούργησαν συμβουλευτικά απέναντι σε κάποιους συμμαθητές τους (για παράδειγμα, παρέμβαση σε ολόκληρο τμήμα και υλοποίηση παιχνιδιών γνωριμίας και εμπιστοσύνης για την μείωση των συγκρούσεων).

Τι θεωρείτε προβληματικό ή δυσλειτουργικό, στην μέχρι σήμερα εφαρμογή της μεθοδολογίας διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

Δεν υπήρξαν ιδιαίτερα προβλήματα απλά η διαδικασία είναι επίπονη και χρονοβόρα και ελάχιστοι εκπαιδευτικοί δείχνουν διάθεση να ασχοληθούν.

Ποιας μορφής υποστήριξη θα θέλατε να υπάρξει από το Υπουργείο Παιδείας ή άλλους αρμόδιους φορείς-υπηρεσίες; (π.χ. σε επίπεδο ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης, εποπτείας, αξιολόγησης, κ.α.). Παρακαλούμε περιγράψτε:

Καλό θα ήταν να υπάρξει εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και εισαγωγική ευαισθητοποίηση των μαθητών της Α' τάξης ώστε να περιοριστούν οι περιπτώσεις συγκρούσεων. Ο καταλληλότερος χρόνος είναι το διάστημα από 2 Σεπτεμβρίου έως την ημέρα του αγιασμού που είναι σχετικά νεκρές ημέρες και προσφέρονται.

Πιθανώς, η θεσμοθέτηση (εθελοντικά πάντα) του υπεύθυνου καθηγητή ενεργειών διαμεσολάβησης στα σχολεία καθώς και του θεσμού του καθηγητή εμπιστοσύνης θα βοηθούσε στη μείωση των περιπτώσεων βίας και εκφοβισμού.

Αναφέρετε ό,τι άλλο επιθυμείτε να συμπεριληφθεί στο σχετικό αρχείο-κόμβο πληροφόρησης του Συνηγόρου του Πολίτη.

Επειδή η μέχρι τώρα πράξη έχει δείξει ότι κάθε θεσμός που εισάγεται υποχρεωτικά λειτουργεί αρνητικά και εκφυλίζεται, καλό θα ήταν να δοθούν κίνητρα για την εθελοντική ανάπτυξη και υποστήριξη θεσμών κατά της βίας. Ένα απλό παράδειγμα είναι η καθιέρωση πανελλήνιου ετήσιου μαθητικού (και όχι μόνο) συνεδρίου με θέμα τη διαμεσολάβηση ή η συνάντηση ομάδων διαμεσολαβητών διαφορετικών σχολείων και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ τους. Ιδιαίτερα επιτυχημένη ήταν μία αντίστοιχη συνάντηση που έγινε εδώ στη Θεσσαλονίκη στις 10 Μαΐου 2012 ανάμεσα σε τέσσερα σχολεία της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Επίσης η δημιουργία πανελλήνιου δικτύου σχολείων κατά της βίας (πιθανόν υπό την αιγίδα του Υπουργείου παιδείας, του Συνηγόρου του Παιδιού ή κάποιας πανεπιστημιακής έδρας).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Επισημαίνουμε ότι οι παραπάνω απαντήσεις σας θα δημοσιοποιηθούν, μέσω του ιστοχώρου του Συνηγόρου του Πολίτη-Συνηγόρου του Παιδιού (www.0-18.gr)

Παρακαλούμε οι απαντήσεις σας να αποσταλούν στο cr@synigoros.gr ή στο φαξ 2107289639